

Uzasadnienie poszpitalnej rehabilitacji chorych na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy Justification post-hospital rehabilitation of patients with gastroduodenal ulcer

Igor Grygus¹, Tetiana Bondar²

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego¹ Międzynarodowy Ekonomiczno-Humanistyczny Uniwersytet im. Stepana Demjanczuka²

Adnotacja. Według wyników badań literackich źródeł w artykule przedstawiono właściwości stosowania kompleksu zabiegów zdrowotnych przy wrzodowej chorobie żołądka i dwunastnicy na etapie rehabilitacji.

W szczególności, w naukowych badaniach wielu autorów udowodniono skuteczność przeprowadzenia kompleksu zdrowotnych zabiegów ze stosowaniem dietoterapii, leczniczego wychowania fizycznego, leczniczego masażu, przyrodoleczniczych zabiegów dla poprawy funkcjonalnego stanu i adaptacyjnych możliwości systemów organizmu, polepszenia ogólnego poziomu fizycznego zdrowia i jakości życia chorych.

Kluczowe słowa. Wrzodowa choroba żołądka, zdrowotne zabiegi, masaż, lecznicze wychowanie fizyczne, fizykoterapia.

Abstract. The results of the analysis of references in the article the features of the application program of recreational activities in gastroduodenal ulcer on rehabilitation stage.

In particular, the research of many authors proved the effectiveness of the integrated program of recreational activities with the use of diet therapy, therapeutic physical training, massage therapy, physical therapy, herbal medicine, balneotherapy and educational programs to improve the functional status and adaptation possibilities body systems, the overall level of physical health and quality of life of patients.

Key words. Gastroduodenal ulcer, recreational activities, diet, massage, therapeutic physical training, physical therapy, balneotherapy.

Аннотация. За результатами анализа литературных источников в статье представлены особенности применения программы оздоровительных мероприятий при язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки на послебольничном этапе реабилитации.

В частности, в научных исследованиях многих авторов доказана эффективность комплексной программы оздоровительных мероприятий с применением диетотерапии, лечебной физической культуры, лечебного массажа, физиотерапевтических процедур, фитотерапии, бальнеотерапии и образовательных программ, для улучшения функционального состояния и адаптационных возможностей систем организма, общего уровня физического здоровья и качества жизни больных.

Ключевые слова. Язвенная болезнь желудка, оздоровительные мероприятия, диета, массаж, лечебная физическая культура, физиотерапия, бальнеотерапия.

Postawienie problemu.

Choroby narządów trawienia zajmują ważne miejsce w patologii wewnętrznych narządów i mają tendencję do wzrostu. One często powstają u ludzi

średniego wieku, wywołują długotrwałą dorywczą niezdolność do pracy, nierzadko doprowadzają do inwalidztwa.

W ogólnej strukturze chorób narządów trawienia czołowe miejsce zajmuje patologia żołądka i dwunastnicy. W przybliżeniu u 60-70% dorosłych osób kształtowanie wrzodowej choroby zaczyna się w dziecięcym i nastoletkowym wieku, ale również często obserwuje się w młodym wieku (20-30 lat) przeważnie u mężczyzn. W ciągu całego życia na wrzodową chorobę cierpi do 20% dorosłej ludności. W Ukrainie jest zarejestrowano około 5 mln. osób, chorych na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy. Wrzody dwunastnicy spotykają się w 4 razy częściej, aniżeli wrzody żołądka. Wrzodowa choroba żołądka i dwunastnicy ujawnia się u ludzi w najbardziej zdolnym do pracy wieku – od 20 do 50 lat i jest nie tylko medycznym, a również i socjalnym problemem [1].

Choroby narządów trawienia zajmują drugie miejsce w ogólnej strukturze liczby zachorowań wśród dorosłej ludności. One cechują się chronicznym przebiegiem, skłonny do częstych recydywów. Wrzody dwunastnicy spotykają się do 4 razy częściej, aniżeli wrzody żołądka [3].

Interes do problemu wrzodowej choroby żołądka i dwunastnicy jest określony nie tylko szerokim rozpowszechnieniem danej patologii narządów trawienia, ale i nieobecnością dosyć pewnych metod leczenia, które sprowadzają do minimum możliwość recydywu choroby [2].

Analiza ostatnich badań i publikacji.

Wrzodowa choroba żołądka i dwunastnicy – chroniczna choroba, która cechuje się utworzeniem wrzodu [8].

Leczenie i profilaktyka chorób we współczesnym społeczeństwie przedstawia kompleks społeczno-ekonomicznych i medycznych przedsięwzięć, skierowanych na utrzymanie i umocnienie zdrowia ludzi przez podwyżkę kompensatorno-adaptacyjnych zdolności organizmu, usunięcia przyczyn i umów, które wywołują powstanie recydywu choroby [5, 6].

Epidemiologiczne badania pokazują, że wrzodowa choroba żołądka i dwunastnicy zajmuje jedno z pierwszych miejsc wśród chorób narządów trawienia i

jest jedną z rozpowszechnionych form gastroenterologicznej patologii w medycynie [7].

Wśród chorych z wrzodami dwunastnicy mężczyźni znacznie przeważają nad kobietami, podczas gdy wśród pacjentów z wrzodami żołądka liczność mężczyzn i kobiet jest jednakowa [8].

W ostatnich latach znacznie zrosł interes do użycia środków fizycznej rehabilitacji chorych na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy. To metoda aktywnej, funkcjonalnej i patogenetycznej terapii, co zabezpiecza bardziej szybką pełnowartościową odbudowę zdrowia i uprzedzenie komplikacji.

Cel roboty – uzasadnić główne podejścia do przeprowadzenia zdrowotnych zabiegów chorym na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy.

Zadanie badania:

1) Przystudiować i przeanalizować współczesne literackie źródła z problemu uzdrowienia chorych na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy.

2) Scharakteryzować zadanie, środki, formy i kompleksy zdrowotnych zabiegów przy wrzodowej chorobie żołądka i dwunastnicy.

Analiza zdobytych naukowych wyników.

Rehabilitacja chorych na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy przeprowadza się w trzech etapach: pierwszy etap – leczenie chorego w okresie zaostrzenia w warunkach przychodni albo oddziału szpitalnego, drugi etap – leczenie skierowane na zapobieganie recydywy chorego w warunkach przychodni (rehabilitacyjny oddział) albo sanatorium, trzeci etap – sanatoryjne leczenie i zahartowanie organizmu.

Podczas zajęć fizycznymi ćwiczeniami, bezwarunkowo- i warunkowo-odruchową drogą aktywizują się fizjologiczne funkcje, poprawia się korelacja fizjologicznych mechanizmów, odbywa się dostosowanie organizmu do rosnących obciążeń, zabezpiecza się funkcjonalna adaptacja chorego. W związku z zagrożeniem recydywy choroby w systemie leczniczo-profilaktycznych przedsięwzięć duże znaczenie ma profilaktyka recydywy. Ważnymi czynnikami profilaktyki wrzodowej choroby jest nie tylko dotrzymanie higienicznych norm pracy, bytu i żywienia,

wstrzymanie się od palenia i użycia alkoholu, ale i stosowanie różnych środków fizycznej rehabilitacji.

Literackie dane świadczą o tym, że w ostatnich latach duża uwaga została poświęcona etapowemu leczeniu i rehabilitacji chorych z wrzodową chorobą żołądka i dwunastnicy, przy czym istotne znaczenie ma lecznicze wychowanie fizyczne, które jest ważnym członkiem rehabilitacyjnych przedsięwzięć na wszystkich etapach leczenia [4].

W kompleksowej fizycznej rehabilitacji chorym na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy, można wykorzystywać, zależnie od warunków, okoliczności i etapów rehabilitacji takie środki: fizyczne ćwiczenia, przyrodnicze faktory, ruchowe reżimy, leczniczy masaż, dietoterapię, a także ergoterapię i mechanoterapię.

Zadanie rehabilitacyjnych zabiegów:

- uregulowanie procesów podniecenia i hamowania w korze mózgowej;
- poprawa funkcjonowania systemów krwioobiegu, oddechu i trawienia, przez prawidłową organizację reżimu ruchów, fizycznych ćwiczeń i biernego odpoczynku;
- uregulowanie stanu psychicznego chorego;
- polepszyć wznawiane procesy we wszystkich narządach;
- sprzyjać prawidłowemu przebiegu procesów;
- przeciwdziałać zakłóceniom funkcji trawiennego aparatu, co mogą powstawać przy wrzodowej chorobie (zakrzep, utrata apetytu, nieruchome zjawiska i in.).

Polecany kompleks zdrowotnych przedsięwzięć na poszpitanym etapie rehabilitacji:

1. Dieta, bliska do stołu nr 5 w jesiennej i wiosennej porze i podczas przeciwrrecydywnego leczenia.

2. Leczenie lekami.

3. Lecznicze wychowanie fizyczne: poranna higieniczna gimnastyka, lecznicza gimnastyka, przechadzki, pływanie, przejażdżki na rowerze, łyżwach, przechadzki na nartach, gry sportowe.

4. Masaż.

5. Fizykoterapia: modelujące prądy w okolicę nadbrzusza, ozokeryt, mikrofalowa i laserowa terapia po 10 zabiegów. 4. Balneoterapia: mineralne wody słabej mineralizacji kursami po 1-1,5 miesięcy 2-3 razy na rok za 1-1,5 godz przed jedzeniem przy podniesłej funkcji kwasu żołądkowego, przy normalnej funkcji – za 40-60 minut przed jedzeniem.

6. Sanatoryjne leczenie na kurortach Mirgorod, Morszym, Polana, Szyjan (Zakarpacie), Truskawec nie wcześniej jak przez 6 miesięcy po zaostrzeniu.

Zaproponowany nami orientowny kompleks zabiegów zdrowotnych może być wykorzystany w leczniczo-profilaktycznych instytucjach przy kompleksowym leczeniu chorych z daną patologią, a także w edukacyjnym procesie uczelni wyższych wychowania fizycznego z dyscypliny «Fizyczna rehabilitacja przy chorobach wewnętrznych narządów».

Nowość tej pracy polega na tym, że uogólniliśmy i systematyzowaliśmy istniejące dane z uzdrowienia chorych z wrzodową chorobą żołądka i dwunastnicy.

Zasada indywidualizacji przy stosowaniu zdrowotnego programu w danej chorobie jest obowiązkowa.

Wnioski.

Uogólnienie literackich danych świadczy o konieczności przeprowadzenia zdrowotnych zabiegów wśród chorych na wrzodową chorobę żołądka i dwunastnicy, ponieważ nasilają się procesy kortyko-wisceralnej innerwacji, poprawia się funkcjonowanie systemów krwiobieg i limfobieg, oddechu i trawienia, uregulowanie psychicznego stanu chorego, poprawiają się procesy wznawiania we wszystkich narządach, co sprzyja normalnemu przebiegu troficznym procesów, polepsza się funkcja trawiennego aparatu.

Perspektywy późniejszych badań polegają na doskonaleniu kompleksowych zabiegach zdrowotnych i w opracowaniu programów fizycznej rehabilitacji przy wrzodowej chorobie żołądka i dwunastnicy.

Piśmiennictwo:

1. Внутрішні хвороби / [Сабадишин Р.О., Баніт В.М., Григус І.М. і ін.] / Під

- ред. д.мед.н., проф. Сабадишина Р.О. – Рівне: ВАТ “Рівненська друкарня”, 2004. – 544 с.
2. Кусік Т.В., Григус І.М. Обґрунтування фізичної реабілітації хворих на виразкову хворобу шлунка та дванадцятипалої кишки // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: зб. наук. праць. Вип. VI. Ч. I. – Рівне: Редакційно-видавничий центр Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем’янчука, 2009. – С. 283–300.
 3. Клиническая гастроэнтерология / [Харченко Н.В., Анохина П.А., Опанасюк Н.Д., Радонежская Е.А., Черненко В.В.]. – К.: Здоров'я, 2000. – 445 с.
 4. Мелешков В. Значення лікувальної фізичної культури в реабілітації хворих виразковою хворобою шлунку і дванадцятипалої кишки // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 12: У 4-х т. – Львів: НВФ “Українські технології”, 2008. - Т. 3. – С. 143 – 147.
 5. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2005. – 424 с.
 6. Пешкова О.В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів (частина 1): Матеріали для читання лекцій. – Харків: ХаДІФК, 2000. – 216 с.
 7. Яицкий Н.А. Язвы желудка и двенадцатиперстной кишки. – М.: МЕДпресс-информ, 2002. – 376 с.
 8. Соколовський В.С. Лікувальна фізична культура: [підручник]. – Одеса: Одес. мед. ун-т, 2005. – 234 с.